

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. Стоянка Цвяткова Попова, д.м.

Професор в катедра Социална медицина и организация на здравеопазването и
Научен секретар на МУ-Варна

Съгласно заповед № 1107 от 26.06.2012 на Ректора на Медицински университет – Плевен съм член на Научно жури по процедура за заемане на академична длъжност „професор” по научното направление 7.1. Медицина, научна специалност ”Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” за нуждите на катедра „Социална и превантивна медицина, медицинска статистика, педагогика и психология” при Факултет по обществено здраве на МУ-Плевен.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност “професор” е обявен в ДВ бр.27 от 03.04.2012г.

В конкурса участва един кандидат - доц. д-р Анжелика Спасова Велкова, д.м.н, ръководител катедра по Социална и превантивна медицина, медицинска статистика, педагогика и психология на МУ-Плевен.

За конкурса доц. д-р Анжелика Велкова, д.м.н, е представила всички необходими документи съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Плевен. Всички преставени материали са прецизно описани и оформени в изряден вид.

1. Карниерен профил на кандидата

Доц. Анжелика Велкова завършва ВМИ-Плевен през 1988г. специалност – медицина. От 1989г. до 2003г. е асистент, старши и главен асистент в катедрата по Социална медицина на МУ-Плевен. През 2003г. придобива научното звание „доцент”. От 2005г. освен учебните, изпълнява и административни функции на Зам. Декан по учебната дейност на Факултета по обществено здраве, а от 2009г. е Зам. Ректор по Европейска интеграция и международно сътрудничество на МУ-Плевен.

Доц. Велкова има придобита специалност по Социална медицина и здравен мениджмънт, Магистърска степен по епидемиология на общественото

здраве (Университета в Ротердам) и многобройни специализации у нас и в чужбина, което допринася за нейното изграждане като модерно мислещ и широко компетентен специалист в областта на общественото здраве. През 2001г. защитава образователно-научната степен „доктор“, а блестящ резултат на плодотворната ѝ научно-изследователска дейност е защитата на дисертационен труд „Предотвратимата смъртност като индикатор за оценка на националните здравни системи в страните от Централна и Източна Европа по време на социално-исторически преход“ през март 2012г. и придобиването на научната степен „доктор на науките“.

2. Общо описание на представените материали по конкурса

Доц. д-р Анжелика Велкова участва в настоящия конкурс с впечатляващата бройка от 150 заглавия на научни труда, израз на цялостната ѝ научно-изследователска дейност. След изключване на дисертации и публикациите, свързани с тях (17), както и на представените за придобиване на научното звание „доцент“ (36), за рецензиране по конкурса остават 97 научни труда.

Разпределението в наукометричен аспект на разглежданите позиции е както следва:

- Публикации в чуждестранни научни списания - 12
- Публикации в български научни списания - 41
- Публикации в рецензирани сборници - 22
- Участия в учебници, ръководства и глави от учебници - 3
- Отпечатани резюмета от международни научни форуми - 19

Публикациите са в реномирани наши и чужди издания: Journal of BUON, J Autoimmun., J Dermatolog Treat., Clin Appl of Immunology, Radiol Oncol, J Men's Health, Gynecol Surg, Социална медицина, Здравен мениджмънт, Обща медицина, Bulgarian Journal of Cardiology, Trakia Journal of Science, Folia Medica и др.

Оценявайки авторското участие на доц. Велкова в научните трудове считам за уместно да включа и публикациите свързани с двете дисертации, тъй като именно те в най-голяма степен отразяват личните възможности и усилия на кандидатката. Вземайки общото творчество на авторката, тъй като академичната

длъжност «професор» кумулира в себе си цялостния ѝ труд, доц. Велкова е самостоятелен или водещ автор на 25 от публикациите и пълнотекстовите доклади, втори автор в 61, трети и следващ в 64.

Доц. Велкова е представила справка за общо 154 цитирания на нейни трудове, съответно 39 в български и внушителната цифра от 115 в чуждестранни списания, което е показателно за публикационния имидж на кандидатката.

Заслужава да се отбележи, че доц. Анжелика Велкова има общ Импакт – фактор – 32,512. Високата цитируемост и Импакт фактор са доказателство за качеството на научните изследвания и актуалността на тематиката, научно признание и утвърденост на автора.

Научната активност на доц. Анжелика Велкова се изразява в сериозното представяне в разнородни научни форуми в страната – 52, което гарантира популяризиране на нейната научна продукция.

Тя е методичен ръководител и водещ изследовател в 5 научни проекта и национален координатор на един образователен проект, финансиран от ЕК. Научен ръководител е на трима докторанти и консултант при разработването на 15 дисертационни труда в МУ-Плевен.

Доц. Велкова членува в престижни национални и международни научни организации: European Public Health Association, European Health Management Association, Българско научно дружество по Социална медицина, Съюз на учените в България. Участва в редколегиите на сп. Asclepios (200502008) и Journal of Biomedical and Clinical Research (JBICR). Рецензент е на сп. JBICR в областта на общественото здраве и епидемиологията на неинфекциозните болести.

3. Оценка на научно-изследователската и научно - приложната дейност на кандидата

Представените публикации съдържат приноси в следните основни научни направления:

Клинична епидемиология на хроничните неинфекциозни заболявания. На тази тема са посветени най-голям брой от трудовете на доц. Велкова. Авторката има определен афинитет към прилагането на методите на социалната медицина в клиничните изследвания. Проличава ролята ѝ като автор на методологичната постановка и организатор на тези изследвания. Те са насочени към най-

проблемните за нашата страна групи заболявания – кардиологични, онкологични и метаболитни.

С приносен характер са епидемиологичните изследвания върху прогностичната валидност на различни фактори за метастазирането, рецидивите и преживяемостта на пациенти в онкологичната практика (5,6,8,9, 16,34,39,44,58,67,76,117,120,122,125). Проучени са прогностичните фактори и специално ролята на медицинската помощ за преживяемостта и усложненията при пациенти с кардиологични заболявания (46-51, 118, 130).

Направена е епидемиологична характеристика на влошеното зрение и слепотата при деца и възрастни и водещите рискови фактори за тях (36,68,69,78,82,89). Принос са моделите за разпространение на някои дерматологични заболявания и валидизирането на българската версия на въпросника за оценка на качеството на живот на пациенти с дерматологични заболявания Skindex-29 (57, 77,116,128,129).

Епидемиологичните изследвания в областта на качеството на живот обогатяват методологията за оценка на здравно обусловеното качество на живот (57,62,116).

Предотвратимата смъртност като индикатор за дейността на националните здравни системи.

Това са едни от най-широкомащабните проучвания на кандидатката. Във времето на търсене на най-ефективни модели на здравеопазни системи, прилагането на нови адекватни количествени показатели за тяхната дейност, какъвто е предотвратимата със здравни интервенции смъртност (ПЗИС) е твърде авангардна за нашите условия. От друга страна изследването на доц. Велкова прилага сравнително този индикатор в търсене на обяснение за разширяващото се неравенство в здравето на населението в държавите на Западна Европа и Централно-източна Европа. На трето място изследванията обхващат периода на социално-икономически преход в България, като част от ЦИЕС, характеризиращ се с влошаване на популационното здраве.

Приносите на доц. Анжелика Велкова в тази област могат да бъдат разделени на методологически и теоретико-приложни. Авторката прилага оригинална методика, включвайки ПЗИС и неговите компоненти за количествена оценка на приноса на здравните системи за подобряване на здравето. В същото

време тя подлага на анализ използването на този индикатор, посочва неговите ограничения и прави препоръки за подобряване валидността на данните, което издава едно много задълбочено познаване на теорията на проблема. Отчитайки сложността на явленията доц. Велкова прави и качествена оценка на влиянието на социално-икономическите фактори върху ПЗИС и нейните компоненти.

Приноси с научно-приложен характер е проследяването на динамиката на смъртността от 33 предотвратими състояния за значително дълъг – 25 годишен период от време. Предоставени са доказателства за рисковите възрастово-полови групи и приоритетни заболявания, по отношение на които здравната система би могла да бъде по-ефективна.

Направен е сравнителен анализ на ПЗИС за оценка приноса на националните здравеопазни системи в страните от ЦИЕ, а сравнението със СЗЕ посочва резервите в здравеопазните системи на СЦИЕ, които биха подобрили СППЖ в тези страни и биха намалили различията в здравния статус в двете общности.

Здравно-социални проблеми и обслужване на старите хора.

Предвид демографската ситуация в България изследванията на доц. Велкова върху здравно-социалните проблеми, качеството на живот и обслужване на старите хора са ценен принос с подчертан научно-приложен и методологичен характер. От една страна те предоставят ценна информация като основа за здравно-политически решения, а от друга предлагат нови методологични подходи за епидемиологично изследване на здравето на старите хора и оценка възможностите на генеричния въпросник SF-36 за определяне качеството на живот на старите хора. Установените дефицити в потреблението на здравни и социални услуги на хората в селата са формулирани като препоръки към съответните институции.

Изследванията в областта на медицинското образование и следдипломната квалификация имат научно-приложен принос за оптимизиране и подобряване управлението на медицинското образование. Проучени са различни аспекти на образователния процес: необходимостта от въвеждане на интерактивни форми на обучение, подобряване на практическата подготовка на бъдещите медици (58,84), оценяване и контрол, както и на професионалната реализация (31,79,85,112,113).

4. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Доц. д-р Анжелика Велкова е утвърден и уважаван преподавател в областта на общественото здраве с над 22 години преподавателски стаж в МУ-Плевен. Води лекционни курсове на 10 специалности от факултета по медицина, обществено здраве и медицински колеж, включително и англоезично обучение. Годишната учебна натовареност по академична справка за последните три години възлиза на повече от 800 часа и надхвърля приетия норматив.

Тя е съавтор в 6 учебника по Социална медицина, Медицинска етика и Основи на общата практика. Разработила е 21 учебни програми, много дидактически тестове, научен ръководител на 45 дипломанти от магистърски програми. Има опит в организацията на учебната дейност като Зам. Ректор по учебната работа във ФОЗ.

Участвала е в подготовката на програмни и институционални акредитации на МУ-Плевен, както и в експертни групи на НАОА.

5. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и наукометрични показатели – МУ-Пловдив.

Наукометричните показатели на доц. Анжелика Велкова значимо надхвърлят количествените критерии, предвидени в Правилника на МУ-Плевен за заемане на академичната длъжност „професор”.

Впечатляващи са не само количеството, но и качеството на представените трудове, сериозността и актуалността на разглежданата тематика в съответния времеви порядък. Научната дейност обхваща значими области на социалната медицина, здравната политика и общественото здравеопазване и епидемиологията на неинфекциозните заболявания; приносите ѝ се отнасят както до предоставяне на нова информация, така и до формиране на хипотези и теоретични обобщения. Съществена характеристика и принос на научната дейност на доц. Велкова е колаборацията с клиницисти и допринася за обвързване на социалната и клиничната медицина, водещо до комплексно обхващане и решаване на здравните проблеми. Проучванията на доц. Велкова са методически много добре поставени, предоставящи теоретични изводи и практико-приложни решения.

Доц. Велкова е ерудиран и обаятелен преподавател, владеещ лекционното изкуство в много области на общественото здравеопазване.

Доц. д-р Анжелика Велкова има и дългогодишен организационен опит като ръководител на катедра, зам. Декан и зам. Ректор. За тази ѝ дейност, съдействаща за създаване и утвърждаване на ФОЗ-Плевен е награждавана от МУ-Плевен през 2006 и 2010г. Тя е и Председател на Комисията по етика на научно-изследователската дейност в МУ-Плевен.

6. Заключение. Доц. д-р Анжелика Велкова, д.м.н. умело съчетава преподавателската, научна, ръководна и обществена дейност. Тя е задълбочен изследовател със сериозни научни интереси и значими научни приноси. Отличава се с перспективно мислене, отлични комуникативни способности и коректно отношение към колегите. Въз основа на положителната оценка на учебно-преподавателската дейност, високата научна значимост на научните трудове и отзвук, който са получили у нас и в чужбина намирам за основателно да **предложа доц. д-р Анжелика Спасова Велкова, д.м.н. да заеме академичната длъжност „професор“ по научната специалност ”Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” за нуждите на катедра „Социална и превантивна медицина, медицинска статистика, педагогика и психология” при Факултета по обществено здраве на Медицински университет-Плевен.**

Дата: 2.08.2012г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:

/проф. Ст. Попова, д.м./